

המביא פרק רביעי ביצה

לד.

עין משפט גד מצוה

גד א מיי פ"ג מהל' י"ט
הל' יא טו"ש"ע א"ח
סי' תקק ס"ף א'
גה ב ג מיי פ"ט מהל'
שמיטה הלכה כ סמג
עשין סג טו"ש"ע י"ד סי'
נג טע"ג ב ג'
גו ד מיי פ"ט מהל' י"ט
הלכה ד סמג לאהן עה
טו"ש"ע א"ח סי' תלח ס"ף
פ: ת'
גז ה מיי פ"ט מהל' שנת
הלכה ד:
גח ו מיי פ"ג מהל' סמג
י"ט ע"ג יא סמג
לאהן עה טו"ש"ע א"ח סי'
תק ס"ף ה:
גזא ז מיי ע"ג סמג ו סמג
שס טו"ש"ע א"ח סי'
תק ס"ף ד:
ה ח ט מיי ו סמג שס
טו"ש"ע א"ח סי' תקי
ס"ף פ: ז:
סא י מיי שס הל' יא
טו"ש"ע שס שס תקן
ס"ף א:
סב כ מיי שס הל' י
טו"ש"ע א"ח שס:
סג ל מיי פ"ד שס הלכה
ז טו"ש"ע א"ח סי'
סד מ מיי שס הלכה ח
טו"ש"ע א"ח סי' תקק
ס"ף א:
סה נ מיי פ"ד מהל'
שנת הלכה טו טור
ש"ע שס ס"ף ב:'

רבינו הגאול

ואמרי לה מפני שצריך להסמך לחסות הנקבים. והאיתן למפושט מיהא דתנן דרסה או שטרפה בכותל או שרצצתה בהמה והיא מפרסכת ושהתה מעת לעת ושחטה כשרה. ותני עלה ר' אליעזר בן אנטיגנוס אמר מושם ר' אליעזר בן ינאי אפילו שהתה מעת לעת צריכה בדיקה, וכיון דצריכה בדיקה לא שחטינן לה בירוש' כשם שאין מלביטם הרעפים, ואוקימנא מושם דצריך לברוקן, ודחה ר' יודא ואמר אגן מפני שצריך להסמך מתינתן לה, ת"ר אחד המביא את האור, ואחד שופת קיריה חדשה בלא מים, ומשום ליבון נגטו בה, ואחד נתן בה מים, ואחד נתן בה בשר ואחד נתן בה תבלין, ואחד מניט בה כולן חיביבין, והוא שהיה אור מקודש לכן שבוילן עשו מעשה, הנותן עציט מושם מדליק, והנותן מים מושם מהמם, והנותן בשר מושם במשל כ"י, ואם לא הביא האור אלא אחר כולן, אינו חיוב אלא הנותן האור בלבד, ת"ר נתן וכיריים חדשים נטלין בחצר כשאר הכלים, אבל אין סכין אותן בשמן, ואין טיטין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן להסמך כדו לחקטם, ואם בשביל לאפות מותר, ת"ר מולגין את הראש ואת הרגלים, פירוש מרחיחין אותן בחמין להעביר השיעור מעליהן, ומהבהבין אותן באור, אבל לא טופלין אותם בהרסית ולא בארמה, ואין גורחין אותן במספריים, ואין גוזזין הירק בתספורת שלו, אבל מתקנין את הקנינים ואת העכביות, ומטיקין ואופין בפורני ומחמין חמין באנטיכ, פירוש אנטיכ כרמגן אנטיכ אע"פ שגורפה אין שותין ממנה, והני מילי בשבת אבל בירוש' מותר, ואין אופין בפורני בשפופרת, ואין מתקנין השפור ואין פוצעין קנה לצלות בו מליח, אבל פוצעין אגודים במטלית אותן חושש מושם קריעה, אלו כולן פשוטות הן והלכות הן, מתני' א"ר אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב שבת כ"י.

הבא בקדרה חדשה עסקינן, ומשום לצון רעפים נגטו בה ויש מזהים שלא לשלל צמחלה נקדרה חדשה ואלא היא דהכא נקדרה רקנית דלו שייך בה לצון רעפים שפופתה קודם שמציא המים אבל כשמצלין בה מאכל לא שייך בה לצון רעפים: **במולגין** הראש והרגלים, אבל כל גופו של גדי אסור, והואיל ויכול הפשט הקלה לעשות טעי: **ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן** ואם בשביל לאפות הר"י זה מותר, ומיהו דלמך לעיל אסור לחסמן אע"פ שהוא עושה נמי כדי לללות עליהם וי"ל דשאיני צין רעפים לתנור דמנור (שאיני) כיון דהוא עושה ע"י משקין שאני דאינו ודאי חוסמן: **ואין אופין בפורני חדשה שמא תפחת**, ואל"ת והא אמרינן לעיל ואם צביל לאפות מותר וי"ל דהכא שאני בפורני שהוא גדול ויש לחוש יותר שמא תפחת: **אין נופחין במפוח כו'**, פירש ר"י מדלא מפליג צין מפוח של אומנין וצין מפוח של בעל הבית כי היכי דמפליג צשל אומן צין מפוח לשפופרת משמע דכל המפותין אסורים אפילו של בעל הבית מיהו ויש לחזק שלא לנפח צו כלל מיהו העולם נהגו צו היתר ע"י להפכו מלמעלה למטה ואומר מ"ו הר"ר פ"ח נ"ע דיש לחזק מיה שפיר מדלא מפליג וכו' דשמא הא עדיפא ליה דכולי צשל אומן קא מיייר: **ועוד אמר ר' אליעזר עומד אדם** כו', פ"ש ר"י דמשום דקאמר ר"א חדא לעיל גבי נוטל אדם קיסם קאמר הכא ועוד אחריתי לקולא והקשה רש"י הא אפסקו צבילי טובא צאין מוציאין האור והיינו צמלמא אחריתי דלא ע אמרו בה רבי אליעזר ורבנן וא"כ לא שייך ציה לנימנר ועוד דהי מונח צעירוצין (דף נ"ג וש"ס) דכל היכא דלפסקין דצבר דלא איירו צה לא שייך לנימנר ועוד ע"כ נראה לפירוש רש"י דהגרסא מהמשה משושת היא צספריים והא דלמך ר' אליעזר עומד אדם כו' יש להיות קודם היא דאין מוציאין וכו' וקשה דא"כ א"כ סדר הגמ' אינו כמשפט ור"ת אומר דהיכא דהו מוציאין לקולא שפיר קאמר ועוד אע"ג דלפסקו צבילי אחריתי והא דלמרינן צעירוצין דלא שייך לנימנר ועוד שרואה לשנות מיני דאור גבי הדדי: **ואומר**

שצריך לבודקן, אם יוכלו לקבל ה לצוניה הלכך ציו"ט לא דלמא פקעי ואשתמך דטרמח שלא לצורך: **ואמרי לה** שצריך לחסמן, להקשות. צהסק ראשון הם מתחזקין ומתקשים הלכך אע"ג דלצורך ציו"ט נמי הוא דהא צולין עליהם מיהו כיון דצהסק זה נעשה כלי אסור: **קטן הסה**, צאלו טרפות: **דרסה וטרפה** ככופל, אדם שדרס על העוף צו שזרקו ומצטו צכותל: **או שרללסה צהמה ומפרסכה**, ואינה יכולה לעמוד: **ושהתה מעת לעת**, יוס א' שלס ושהתה כשרה: **ה"ג א"ר אליעזר בר ינאי מושם ר"א צן אנטיגנוס צריכה בדיקה**, כי שהתה מעת לעת נמי צריכה בדיקה לאחר שחיה שמא נשחצרו רוצ ללעותיה או נשצרה השדרה ונפסק החוט שלה או אחד משאר מיני טרפות, ושהיה דלמעת לעת צלטרך דאי לא שהתה אע"פ שצדקה ולא מלא סימן טרפות טרפה שזו היא אחת משמנה עשרה טרפות ונקרא רסוקי אצרים שאצריה מתפקין כולן ואע"פ שאין רוסס ניכר צה וחו סימנה אם שהתה מעת לעת צידוע שלא נתרסקו אצריה דקיס להו לצבן מסקי דרסקו אצריה אינה מיה מעת לעת אבל שאר מיני טרפה מיה כל שניס עשר חדש: **מהו לשחטה ציו"ט**, מי חייטין הואיל וצריכה בדיקה ואימיליד צה רעומא: **מי מחזקינן רעומא**, צגוה מושם ששש איסור מלאכה ציו"ט דלמא משחטה טרפה ונמלא שוחטה שלא לצורך, צשלמח שאר צהמות אע"ג דמחמרינן אצנפיין וצדקינן מיהו סמכינן ארובא ורוב צהמות אינן טרפות הכא מאי: **ציו"ט**, כלומר מושם חומר מלאכה ציו"ט: **מפני שצריך לבודקן**, ומייטין דלמא פקעי, אלמא מחזקינן רעומא מושם חומר ציו"ט שלא לצבן: **משש שצריך לחסמן**, ולא מושם ששש פקיעה אלא דודאי מושו ליה מנא צהסק זה: **שופת את הקדרה**, מושציה רקנית על האור: **מגיס**, מנער צכף שקורין קומיצינ"א: **כולן חיביבין**, מציא את האור מושם מצעיר את הגחלת דכשהוא מוליקה היא מתלבה מרוח הליכמו, ושופת את העצים לאור מושם מנעילה, שופת קדרה לקמיה מפרש מאי עבדי, נתן מים ותצלין ומגיס מושם מצשל שאף הוא אצ מלאכה: **דאייתי אור מעיקרא**, כולהו צעדי מעשה כדפרישית: **דאייתי אור לצבון**, איכה הוא דעצד והנך לא צעדי מידי: **צקדירה חדשה עסקינן**, שנותנין אותה רקנית על האור לחסמה: **ומשום לצון רעפים נגטו צה**, מושם הך גזירה גופה שאסרו לצבן רעפים נגטו גס צו: **חדשים**, וכ"ש ישנים: **הרי סן ככל סגלים הנטלין**, שצצת צחצר דחוו לנימנר צגוייהו מידי: **אין סכין אוןן שמן**, להחליקן וללחמנן: **עשין**, שפיין: **ואין מפיגין אוןן**, לאחר הסקן אין מפיגין הסקן צצונן לחסמן שמתקשין ע"י הצונן, וכולהו מושם דמתקן מנא: **ואם**, להפיגן צשביל לאפות שהוסקו הרצה וחושש שלא תשרף הפת מותר: **מולגין**, צרותחין: **אין טופלין אונס**, צסיד להסיר שערן דהוי דרך העצדינן: **ואין גוזזין אונס צמספריים**, דמחוי כצריך לשער: **ואין גוזזין הירק**, התלוש שיש צו ראשי עלין נרקצין וכמטיין אין גוזזין אותן צתספורת שלו שגוזזין צה מן המחובר דמאן דחוי סכר שלקטן הוים: **קוגרם ועכביות**, מיני ירקות הן שש טורח צתקנין: **פורני**, הן מנורים שלנו הגדולים ופיהם צצדס ולא חייטין לטרמח אם יש לו צולכין הרצה דלא סגי ליה צנתור: **שמא תפחת**, ע"י שחטה היא ונמלא טורח שלא לצורך: **אין נופחין צמפות**, דמחוי ככאומן עושה מלאכה: **ואין מתקנין את השפור**, ודלא כ"י יהודה, ש"י נמי צנרס מערב ציו"ט וצדרי הכל: **אין מפעלין את הקנה**, לתת קרומיות תחת המליח על האסכלא שעושה כלי דכל מידי דעבדי להשמש צו הוי תקין כלי: **ואין חוששין שמא סקרה**, ואפי' נקרעת לא אכפת לו, דאין זה קורע על מנת לתפור: **במתני' ועוד אמר ר' אליעזר**, מושם דמנא אחת לקולא גבי מוקצה והדר אמר אחריתי קאמר ועוד, וקשיא לי צגוה והא אפסקוה רבנן צבילי טובא צאין מוציאין את האור והנך דצהדיה והיינו מלמא אחריתי דלאו מלמיה ולא אומציינה צעירוצין (דף נ"ג). **גבי ועוד דר' יהודה צן צבא דלוחציה מר"א דסוקה ושנינן לא אפסקוה אלא צמלמיה ואלו אומציינה מהא לא הוה ליה לשנויי הכי ואומר אני שגרכת המשנה שלא כסדר: עומד אדם על המוקצה**, הצריך הומנה והומנה מועלת לו כגון אחוי ולא אחוי דלמך צאין צצין (לעיל דף כ"ו):

(א) מולין דף נ"ג, (ב) ש"ס; (ג) וע"ש, (ד) [תוספ' צנת פ"ג, ע"ש], (ה) [תוספ' ס"ג, (ו) ש"ס, (ז) ש"ס, (ח) ל"ל לנצון, (ט) לעיל כ"ו], (י) [אולי צ"ל אירון], (יא) וע"י מוס' מגילה כ"ט ד"ה וע"ה,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואין חוששין בו דאין זה קורע ע"פ להפור, קשה לי הא מ"מ אסור מדרבנן ואמאי לא מצנ רש"י כפשוטו דהא קי"ל כ"ש דצבר שאין מתכוין מותר ופסקי רש"י לא הו דהא הו רק משש שמה מקיע:

לעזי רש"י

קומיצינ"א [קומיצינ"א], לבחוש.

מוסף תוספות

- א. בירוש' מושם דהסומי מחסם לה, והילכך יש לזהר בצפס שרגלין העולם לקנות כלים חדשים לבשל בהם דבר מערב הפסח, שיטה, מושם טרחה.
- ב. מושם טרחה.
- ג. כיון דבדחשים הן הדצריכו עדיין חיסום א"כ בלא הפנת צונן אפילו העולם לקנות כלים חדשים לבשל בהם דבר מערב הפסח, שיטה, מושם טרחה.
- ד. דכח דהיתרא עדיף.
- ה. [קאמר] ועוד ר"א מיקל מנו שהיקל למעלה שהוא חידוש, אבל התם דהוי חומרא כיון דאיפסקו לא שייך למימר ועוד דלא הוי חידוש.